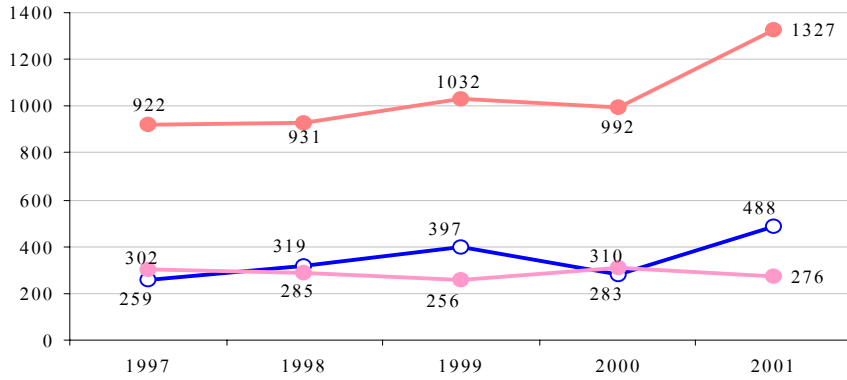

ԱՍՊԻՐԱՆՏՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ, ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ (տարեվերջին)
ENROLMENT, ADMISSION AND GRADUATION OF POST-GRADUATES (end of year)
ЧИСЛЕННОСТЬ, ПРИЕМ И ВЫПУСК АСПИРАНТОВ (на конец года)

մարդ - persons - человек

- ասպիրանտների թվաքանակը, ընդամենը - number of post-graduates, total
численность аспирантов, всего
- ընդունվել են ասպիրանտներ - admission of post-graduates - принято аспирантов
- ավարտել են ասպիրանտներ - number of postgraduates completed their education
выпущено аспирантов

ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՆՈՐԱՄՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ (ԻՆՈՎԱՑԻԱ)
SCIENCE AND INNOVATIONS
НАУКА И ИННОВАЦИИ

Գիտական կազմակերպությունները, անկախ դրանց ճյուղային պատկանելիությունից, կատարում են գիտական հետազոտություններ, ներառելով հիմնավոր կիրառական հետազոտությունները և գիտության բոլոր ճյուղերի մշակումները, ինչպես նաև գիտատեխնիկական ծառայությունները:

Գիտական հետազոտություններ և մշակումներ կատարող գիտական կազմակերպություններն ու ձեռնարկությունները ներառում են գիտահետազոտական ինստիտուտները, շինարարական նախագծային և նախագծա-հետախուզական կազմակերպությունները, դեպի դուրս արտադրանք բաց չթողնող փորձարարական գործարանները, բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները, գիտահետազոտական, նախագծա-ճարտարագիտական և տեխնոլոգիական աշխատանքներ կատարող պոլիտեխնիկական ձեռնարկությունների գիտատեխնիկական ստորաբաժանումները, ինչպես նաև հաշվետու տարում իրենց կազմում հետազոտություններ և մշակումներ կատարող ստորաբաժանումներ ունեցող այլ կազմակերպությունները:

Գիտահետազոտական, նախագծա-ճարտարագիտական և տեխնոլոգիական աշխատանքներ կատարող մասնագետների թվաքանակում ներառված են գիտատեխնիկական աշխատանքի կատարման ընթացքում անմիջականորեն մասնակցած բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթությամբ (ներառյալ ասպիրանտները) մասնագետները, ինչպես նաև գիտատեխնիկական աշխատանքներ կատարող գիտական կազմակերպությունների ստորաբաժանումների ղեկավարները:

Գիտահետազոտական, նախագծա-ճարտարագիտական և տեխնոլոգիական աշխատանքներ կատարող մասնագետների թվաքանակում չեն ներառված տնտեսագիտական և ֆինանսական ստորաբաժանումների, նյութատեխնիկական ապահովման ստորաբաժանումների, գիտատեխնիկական տեղեկատվության մարմինների, գիտական,

Research institutions regardless of their branch identity are engaged in research activities including fundamental and applied researches and developments in all branches of science, and also in rendering scientific and technical services.

Research institutions and enterprises engaged in research activities include research institutes, design and prospecting organisations, pilot production plants not serving any outside entities, higher education establishments, scientific and technical units of industrial enterprises engaged in research, design and technological work, and also other organisations reporting R&D activities in the period covered by their reports.

Specialists engaged in research and design and technological works cover specialists with higher and secondary specialized education (including post-graduates) who are directly involved in performing research and technical works, and also heads of research institutions and subdivisions involved in research activities.

Excluded are managers and other accounting and planning staff, financial and material supply functionaries, and also personnel engaged in supplying scientific and technical information, those serving scientific and technical, and other special libraries, workers of patent units, laboratory workers without higher or secondary specialized education, typists, clerical workers, etc.

Scientific-pedagogical workers of higher educational establishments, workers engaged in educational activity combine this with performing research and technical works in research subdivisions or at faculties of higher education establishments.

Научные организации, независимо от их отраслевой принадлежности, выполняют научные исследования, включающие фундаментальные, прикладные исследования и разработки во всех отраслях науки, а также научно-технические услуги.

Научные организации и предприятия, выполняющие научные исследования и разработки, включают научно-исследовательские институты, проектные и проектно-исследовательские организации строительства, опытные заводы, не выпускающие продукцию на сторону, высшие учебные заведения, научно-технические подразделения на промышленных предприятиях, выполняющие научно-исследовательские, проектно-конструкторские и технологические работы, а также другие организации, имеющие в своем составе подразделения, выполнявшие в отчетном году исследования и разработки.

В численность специалистов, выполнявших научно-исследовательские, проектно-конструкторские и технологические работы, включены специалисты с высшим и средним специальным образованием (включая аспирантов), непосредственно участвовавшие в выполнении научно-технических работ, а также руководители научных организаций и подразделений, выполнявшие научно-технические работы.

В численность специалистов, выполнявших научно-исследовательские, проектно-конструкторские и технологические работы, не включены руководители и специалисты планово-экономических и финансовых подразделений, подразделений материально-технического обеспечения, органов научно-технической информации, научной, научно-технической и других специальных библиотек, патентных служб, лаборанты, не имеющие высшего и среднего

գիտատեխնիկական և այլ մասնագիտական գրադարանների, արտոնագրային ծառայությունների մասնագետները և ղեկավարները, բարձրագույն և միջին կրթություն չունեցող լաբորանտները, հաշվապահության, կադրային ծառայության աշխատողները, մեքենագրուհիները և այլն:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների գիտամանկավարժական աշխատողները մասնագետներ են, որոնք մանկավարժական գործունեության հետ համատեղ գիտահետազոտական ստորաբաժանումներում կամ ԲՈՒՀ-երի ամբիոններում կատարում են գիտատեխնիկական աշխատանքներ:

образования, работники бухгалтерии, кадровых служб, машинистки и др.

Научно-педагогические работники высших учебных заведений - работники, выполняющие наряду с педагогической деятельностью научно-технические работы в научно-исследовательских подразделениях, либо на кафедрах ВУЗ-ов.

101. ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ

INDICATORS OF SCIENCE FINANCING

ПОКАЗАТЕЛИ ФИНАНСИРОВАНИЯ НАУКИ

	1997	1998	1999	2000	2001	
Հետազոտությունների և մշակումների վրա կատարած ներքին ծախսերի ֆինանսավորման աղբյուրը. <i>The source of financing of domestic costs for research and development:</i>						Источник финансирования внутренних затрат на исследования и разработки:
միջոցներ բյուջեից, մլն.դրամ <i>budget means, mln. drams</i>	1022.1	1714.5	1825.5	1519.1	1276.9	бюджетные средства, млн. драмов

102. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԹԻՎԸ

NUMBER OF ORGANIZATIONS ENGAGED IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

ЧИСЛО ОРГАНИЗАЦИЙ, ВЫПОЛНЯВШИХ ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ

	1997	1998	1999	2000	2001	
Գիտական կազմակերպություններ, ընդամենը <i>Scientific organizations, total</i>	94	96	82	88	91	Научные организации - всего

103. ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ

NUMBER OF EMPLOYEES OF ORGANIZATIONS ENGAGED IN SCIENTIFIC RESEARCHES AND DEVELOPMENTS

ЧИСЛЕННОСТЬ РАБОТНИКОВ ОРГАНИЗАЦИЙ, ВЫПОЛНЯВШИХ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ

(մարդ) (persons) (человек)

Ընդամենը <i>Total</i>	այդ թվում - of which - в том числе			
	աշխատողներ և հետա- <i>researchers and techni-</i>	օժանդակ անձնակազմ <i>support personnel</i>	այլ <i>other</i>	
	исследователи и тех- <i>ники</i>	вспомогательный пер- <i>сонал</i>	прочие	
1997	7716	6145	1131	440
1998	8133	6561	1018	554
1999	6528	4856	908	764
2000	7309	4971	1492	846
2001	6965	5502	758	705

	Ընդամենը Total Всего	այդ թվում - of which - в том числе			
		տեխնիկներ և հետա- գոտողներ researchers and techni- cians исследователи и тех- ники	օժանդակ անձնակազմ support personnel вспомогательный пер- сонал	այլ other прочие	
նրանցից ունեն գիտա- կան աստիճան՝ of whom those having academic degrees of:					из них имеют ученую степень:
գիտությունների դոկտորի doctor of science					доктора наук
1997	412	412	-	-	
1998	513	513	-	-	
1999	417	417	-	-	
2000	494	494	-	-	
2001	449	449	-	-	
գիտությունների թեկնածուի candidate of science					кандидата наук
1997	1776	1773	3	-	
1998	2106	2104	2	-	
1999	1644	1644	-	-	
2000	1701	1701	-	-	
2001	1670	1670	-	-	

104. ԱՍՊԻՐԱՆՏՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ, ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ
ENROLMENT, ADMISSION AND GRADUATION OF POST-GRADUATES
ЧИСЛЕННОСТЬ, ПРИЕМ И ВЫПУСК АСПИРАНТОВ

(մարդ)
(persons)

(человек)

	1997	1998	1999	2000	2001	
Ասպիրանտների թվաքանակը (տարե- վերջին), ընդամենը Total number of post-graduates (end of year)	922	931	1032	992	1327	Численность аспирантов (на конец года) - всего
այդ թվում՝ սովորող of which those studied in:						в том числе обучавшихся:
գիտական հաստատություններում scientific institutions	308	331	361	371	593	в научных учреждениях
նրանցից՝ արտադրությունից կտրված with giving up work	187	189	215	195	341	из них с отрывом от производ- ства
բարձրագույն ուսումնական հաստա- տություններում higher educational establishments	614	600	671	621	734	в высших учебных заведениях

	1997	1998	1999	2000	2001	
նրանցից՝ արտադրությունից կտրված <i>with giving up work</i>	344	329	391	344	419	из них с отрывом от производ- ства
Ասպիրանտների ընդունելությունը, ընդամենը <i>Admission of post-graduates, total</i>	259	319	397	283	488	Прием аспирантов - всего
այդ թվում՝ <i>of which in:</i>						в том числе:
գիտական հաստատություններ <i>scientific institutions</i>	81	123	143	96	211	в научные учреждения
նրանցից՝ արտադրությունից կտրված <i>with giving up work</i>	52	72	96	24	119	из них с отрывом от производ- ства
բարձրագույն ուսումնական հաստա- տություններ <i>higher educational establishments</i>	178	196	254	187	277	в высшие учебные заведения
նրանցից՝ արտադրությունից կտրված <i>with giving up work</i>	99	114	173	74	161	из них с отрывом от производ- ства
Ասպիրանտների պատրաստումը, ընդամենը <i>Total number of post-graduates completed their education</i>	302	285	256	310	276	Выпуск аспирантов - всего
այդ թվում՝ <i>of which in:</i>						в том числе:
գիտական հաստատություններում <i>scientific institutions</i>	126	98	83	180	129	научными учреждениями
նրանցից՝ արտադրությունից կտրված <i>with giving up work</i>	103	80	55	89	90	из них с отрывом от производ- ства
բարձրագույն ուսումնական հաստա- տություններում <i>higher educational establishments</i>	176	187	173	130	147	высшими учебными заведениями
նրանցից՝ արտադրությունից կտրված <i>with giving up work</i>	144	117	105	38	95	из них с отрывом от производ- ства
Ընդհանուր ավարտածներից պաշտպա- նել են թեկնածուական առեմախսու- թյուն, ընդամենը <i>From total number of post-graduates with advanced education completed those having academic degree</i>	33	56	98	127	113	Из общего выпуска защитили диссер- тацию - всего
այդ թվում՝ <i>of which in:</i>						в том числе:
գիտական հաստատություններում <i>scientific institutions</i>	10	23	29	40	45	в научных учреждениях
նրանցից՝ սովորել են արտադրությու- նից կտրված <i>with giving up work</i>	9	22	25	32	38	из них обучавшихся с отрывом от производства
բարձրագույն ուսումնական հաս- տատություններում <i>higher educational establishments</i>	23	33	69	87	68	в высших учебных заведениях
նրանցից՝ սովորել են արտադրությու- նից կտրված <i>with giving up work</i>	19	24	41	36	50	из них обучавшихся с отрывом от производства

105. ԱՍՊԻՐԱՆՏՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԸ ԵՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԸՍՏ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՃՅՈՒՂԵՐԻ
ENROLMENT, ADMISSION AND GRADUATION OF POST-GRADUATES BY SCIENCE FIELDS
ЧИСЛЕННОСТЬ И ВЫПУСК АСПИРАНТОВ ПО ОТРАСЛЯМ НАУК

(մարդ)
(persons)

(человек)

	1997	1998	1999	2000	2001	
	Ասպիրանտների թվաքանակը					
	Number of post-graduates					
	Численность аспирантов					
Ընդամենը <i>Total</i>	922	931	1032	992	1327	Всего
նրանցից ըստ գիտության ճյուղերի՝ <i>of which by science fields:</i>						из них по отраслям наук:
ֆիզիկամաթեմատիկական <i>physics and mathematics</i>	131	106	120	90	95	физико-математических
քիմիական <i>chemistry</i>	12	12	16	26	27	химических
կենսաբանական <i>biology</i>	64	69	71	52	83	биологических
երկրաբանահանքաբանական <i>geology and mineralogy</i>	10	12	6	8	26	геолого-минералогических
տեխնիկական <i>engineering</i>	175	189	157	62	230	технических
գյուղատնտեսական <i>agriculture</i>	45	32	67	29	39	сельскохозяйственных
պատմական <i>history</i>	35	36	45	48	59	исторических
տնտեսագիտական <i>economics</i>	141	162	199	165	297	экономических
փիլիսոփայական <i>philosophy</i>	20	18	25	23	8	философских
բանասիրական <i>philology</i>	62	68	78	81	113	филологических
աշխարհագրական <i>geography</i>	11	8	9	20	10	географических
իրավաբանական <i>law</i>	20	28	40	57	47	юридических
մանկավարժական <i>pedagogics</i>	32	31	29	31	25	педагогических
բժշկական <i>medicine</i>	47	48	64	66	95	медицинских
դեղագործական <i>pharmacy</i>	1	-	-	2	3	фармацевтических
անասնաբուժական <i>veterinary</i>	13	10	15	66	45	ветеринарных
արվեստագիտական <i>art</i>	24	32	38	33	53	искусствоведения
ճարտարապետական <i>architecture</i>	52	44	38	78	37	архитектуры

	1997	1998	1999	2000	2001	
հոգեբանության <i>psychology</i>	16	16	8	32	19	психологических
սոցիոլոգիական <i>sociology</i>	10	9	5	5	11	социологических
քաղաքական <i>political science</i>	1	1	2	18	5	политических

Ասպիրանտներն ավարտել են տարվա ընթացքում
Post-graduate graduates per year
Выпуск аспирантов за год

Ընդամենը <i>Total</i>	302	285	256	310	276	Всего
նրանցից ըստ գիտության ճյուղերի՝ <i>of which by science fields:</i>						из них по отраслям наук:
ֆիզիկամաթեմատիկական <i>physics and mathematics</i>	57	41	32	34	33	физико-математических
քիմիական <i>chemistry</i>	7	5	5	5	4	химических
կենսաբանական <i>biology</i>	22	23	22	8	10	биологических
երկրաբանահանքաբանական <i>geology and mineralogy</i>	7	1	2	2	3	геолого-минералогических
տեխնիկական <i>engineering</i>	52	65	53	5	42	технических
գյուղատնտեսական <i>agriculture</i>	21	9	17	2	12	сельскохозяйственных
պատմական <i>history</i>	17	12	8	8	14	исторических
տնտեսագիտական <i>economics</i>	37	31	37	33	59	экономических
փիլիսոփայական <i>philosophy</i>	8	4	10	51	3	философских
բանասիրական <i>philology</i>	25	17	13	28	20	филологических
աշխարհագրական <i>geography</i>	3	5	2	5	3	географических
իրավաբանական <i>law</i>	4	5	8	12	8	юридических
մանկավարժական <i>pedagogics</i>	4	11	7	23	11	педагогических
բժշկական <i>medicine</i>	16	13	12	34	15	медицинских
դեղագործական <i>pharmacy</i>	-	1	-	-	-	фармацевтических
անասնաբուժական <i>veterinary</i>	4	6	2	4	5	ветеринарных

Շարունակություն
Continued
Продолжение

	1997	1998	1999	2000	2001	
արվեստագիտական <i>art</i>	4	9	11	39	11	искусствоведения
ճարտարապետական <i>architecture</i>	9	20	8	7	11	архитектуры
հոգեբանության <i>psychology</i>	5	5	3	7	2	психологических
սոցիոլոգիական <i>sociology</i>	-	1	4	3	7	социологических
քաղաքական <i>political science</i>	-	1	-	-	3	политических

106. ԳԻՏԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԾԱՎԱԼԸ
VOLUME OF SCIENTIFIC-AND-TECHNOLOGICAL WORKS
ОБЪЕМ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ РАБОТ

(մլն. դրամ)
(mln. drams)

(млн. драмов)

	Ընդամենը <i>Total</i> Всего			այդ թվում՝ կատարել են սեփական ուժերով <i>of which including with</i> <i>own powers</i> в том числе выполнили собственными силами			
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	
Գիտատեխնիկական աշխատանք- ների ծավալը <i>Volume of scientific-and-technological</i> <i>works</i>	2168.4	2649.1	3077.5	1438.1	385.1	3053.8	Объем научно-технических работ
այդ թվում՝ <i>of which:</i>							в том числе :
հետազոտություններ և մշակումներ <i>research and development</i>	2030.2	2491.7	2937.9	1335.2	384.2	2919.7	исследования и разработки
գիտատեխնիկական ծառայություն- ներ <i>scientific-and-technological services</i>	138.2	157.4	139.6	102.9	0.9	134.1	научно-технические услуги

107. ԳԻՏԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ
PERFORMANCE OF SCIENTIFIC-AND-TECHNOLOGICAL WORKS
ВЫПОЛНЕНИЕ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ РАБОТ

(մլն. դրամ)
 (mln. drams)

(млн. драмов)

	Ըստ աշխատանքների արժեքի <i>At cost of work</i> По стоимости работ					Ըստ ինքնարժեքի <i>At cost price</i> По себестоимости					
	1997	1998	1999	2000	2001	1997	1998	1999	2000	2001	
Ավարտված և պատվիրատուի կողմից ընդունված աշխատանքների փաստացի ծավալը <i>Actual volume of completed work and work accepted by customer</i>	1549.8	2021.9	1875.2	2262.2	3096.1	1355.8	1878.1	1733.7	1954.4	3022.6	Фактический объем законченных и принятых заказчиком работ
Տարեկազմից կատարված աշխատանքների ծավալը <i>Volume of works performed from the beginning of year</i>	2191.4	2841.4	2282.6	2649.1	3150.9	1927.4	2611.6	2074.8	2459.9	2999.3	Объем работ выполненный с начала года
այդ թվում՝ գիտատեխնիկական աշխատանքների ծավալը (արտադրանքը) <i>of which volume of scientific and technological works (production)</i>	2061.7	2665.4	2168.4	2649.1	3077.5	1836.1	2532.8	1848.3	2459.9	2937.2	в том числе объем научно-технических работ (продукция)
դրանից՝ <i>including:</i>											из нее:
գիտահետազոտական աշխատանքներ <i>research works</i>	1222.9	1635.5	1342.8	1653.0	1621.2	1148.8	1566.9	1110.3	1552.5	1568.3	научно-исследовательские работы
այդ թվում՝ հիմնարար <i>of which fundamental research</i>	434.2	854.8	425.1	512.9	283.8	240.0	848.1	416.2	569.7	277.3	в том числе фундаментальные
գծագրաճարտարագիտական և տեխնոլոգիական աշխատանքներ <i>engineering and technological works</i>	163.7	465.0	553.0	656.4	932.2	149.5	429.8	501.7	616.3	877.5	проектно-конструкторские и технологические работы
արտադրանքի փորձնական օրինակների (խմբաքանակի) պատրաստում <i>preparation of experimental samples (lots) of production</i>	214.1	219.3	91.2	120.3	230.6	216.5	210.2	88.0	114.8	190.9	изготовление опытных образцов (партий) изделий (продукции)
գծագրական աշխատանքներ շինարարության համար <i>design work for construction</i>	410.1	64.7	43.2	62.0	153.9	257.9	64.7	37.1	42.0	163.0	проектные работы для строительства
գիտատեխնիկական ծառայություններ <i>scientific-and-technological services</i>	50.9	280.9	138.2	157.4	139.6	63.4	261.2	111.2	134.3	137.5	научно-технические услуги